

REGIONALE FORSKNINGSFOND
AGDER

ÅRS RAPPORT 2014

2014

Vedtatt av styret 24.3.2015

Innhold

1.	Oppsummering	4
a.	Mål og måloppnåelse	4
b.	Regionale utfordringer	4
c.	Bestillingsbrevets føringer	5
d.	Hovedresultater	6
e.	Strategiske prioriteringer og vurderinger	7
i.	Årskonferansen 2014	7
ii.	Evaluering av regional kvalifiseringsstøtte	7
iii.	Kompetansebygging mot SFI/SFF	8
iv.	Brukermedvirkning	8
v.	Nye utlysingsvarianter	9
2.	Aktiviteter i perioden	11
a.	Styrets arbeid	11
b.	Informasjonsaktiviteter/profileringer	12
c.	Tiltak for å nå spesielle målgrupper	13
d.	Utlysninger og respons på dem	13
i.	Utlysning av hovedprosjekter	13
ii.	Utlysning av 1,5 millioner kroner til store regionale kvalifiseringsprosjekter – åpent tematisk	13
iii.	Utlysning av løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte	14
iv.	Generelt om utlysninger og bevilgninger	15
e.	Tildelinger i 2014 – ordinære midler	16
i.	Oppsummert oversikt over bevilgninger i 2014	16
f.	15 % -potten	17
3.	Økonomi.....	18
a.	Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet.....	18
b.	Administrasjonskostnader	18
c.	Resultatregnskap	18
d.	Sum tildelinger	20
i.	Søknadstyper.....	20
ii.	Tilsagnsmottakere	21
e.	Overføringer	22
f.	Frie midler framover.....	22

4.	Resultatrapportering	23
a.	Indikatorer mht til tildelinger	23
i.	Kostnadssted	23
ii.	Kjønn på prosjektleder og administrativt ansvarlig.....	23
iii.	Antall bedrifter/offentlige virksomheter som har fått støtte	24
iv.	Antall FoU-institusjoner	24
b.	Formidlingsresultater.....	25
i.	Vitenskapelige artikler	25
ii.	Seminarer, konferanser og fagmøter	25
iii.	Annen formidling (presse, web, etc)	26
c.	Rekruttering til andre virkemidler.....	26
d.	Samarbeid	26
i.	Interregionalt/internasjonalt	26
ii.	Mellom institusjoner/virksomheter/bransjer i regionen	27
e.	Ny virksomhet/innovasjon.....	27
f.	Oppsummering i forhold til hovedmål.....	27

1. Oppsummering

a. Mål og måloppnåelse

Fondsregion Agder består av fylkene Aust-Agder og Vest-Agder, og er det minste regionale forskningsfondet. Fondets arbeid tar utgangspunkt i følgende visjon som er nedfelt i Agders forsknings- og utviklingsstrategi:

Agder skal være en konkurransedyktig kunnskapsregion kjent for:

- *Et næringsliv og en offentlig sektor som har stor vilje og evne til å delta i og gjøre seg nytte av forskning*
- *Internasjonal orientering*
- *Stor innovasjonsevne*
- *Et godt utdanningssystem*
- *Et sterkt universitet og konkurransedyktige FoU-miljøer på sentrale områder som er viktige for regionen*

Det er en visjon som RFF Agder søker å strekke seg mot i sitt arbeid, og styret er av den oppfatning at fondet bidrar til å utvikle regionen i den retningen som visjonen angir.

b. Regionale utfordringer

Agder-fylkene stod for til sammen 2,4 prosent av landets samlede FoU-aktivitet i 2012¹. Dette betyr en økning på 0,2 prosentpoeng i forhold til 2011.

For næringslivet er Agder sin andel av landets FoU-aktivitet noe høyere (3,2 %), mens den er lavere for universitets- og høyskolesektoren (U&H, 1,9 %) og instituttsektoren (1,5 %). Det meste av FoU-aktiviteten i næringslivet på Agder skjer i Kristiansandsområdet. Totalt sett ligger imidlertid FoU-aktiviteten i næringslivet betydelig under det en skulle forvente ut fra næringsstruktur. Det meste av FoU-aktiviteten i næringslivet foregår innenfor metallvare- og maskinindustrien.

For Agder er det viktig å peke på at de offisielle statistikkene gir et litt skjevt bilde av den reelle FoU-aktiviteten i landsdelen. Agder har for eksempel flere regionale avdelinger av nasjonale forskningsinstitutt (NIVA, Havforskningsinstituttet og Bioforsk). De regionale avdelingenes FoU-aktivitet blir imidlertid rapportert inn under hovedkontorets aktiviteter. Dette gjelder også for deler av FoU-aktivitetene til bedrifter i Agder som er del av et nasjonalt/internasjonalt konsern.

I perioden 2001–2012 har det vært en realnedgang på omlag 9 prosent i den samlede FoU-aktiviteten i Agder, og Agder er blant fylkene som har den største tilbakegangen i perioden. Tilbakegangen skyldes at det har vært en betydelig nedtrapping av FoU-aktiviteten i næringslivet, blant annet innenfor IKT-næringen tidlig på 2000-tallet. På den annen side har det vært en meget sterk vekst i universitets- og høyskolesektoren med godt over dobling i

¹ Tallgrunnlag i dette kapittelet er hentet fra "Strategi for forskning, utvikling og innovasjon i Agder, 2015 – 2013. Høringsutkast mars 2015".

realvekst, mens det i instituttsektoren har skjedd nesten en firedobling. Men siden disse to sektorene i utgangspunktet har vesentlig mindre FoU-aktivitet enn næringslivet, har denne veksten ikke vært tilstrekkelig til å kompensere for nedgangen i næringslivet.

Agderfylkene har en relativt god fordeling av FoU-personale mellom næringslivet, instituttsektoren og universitets- og høgscolesektoren.

Agder har tradisjonelt ligget lavt når det gjelder tildelinger fra Norges forskningsråd. Dette gjelder for alle sektorene. Det har imidlertid vært en positiv utvikling de siste årene ved at flere søknader er sendt fra regionen, og flere av søknadene vinner fram i den nasjonale konkurransen om forskningsmidler. Agderfylkene scorer høyest av fylkene med hensyn til tilsagn på de mest innovative virkemidlene i Innovasjon Norge, spesielt gjelder dette Miljøteknologiordningen.

I Agder utgjør bevilgninger fra det regionale forskningsfondet (RFF Agder) en betydelig styrking av forskningsinnsatsen. Tildelinger fra RFF Agder utgjør hele 25 % av tildelingene fra Forskningsrådet.

Når det gjelder tildeling av midler fra EUs syvende rammeprogram (FP7), har Agderfylkene hentet hjem lite midler. Flere av fagmiljøene ved Universitetet i Agder og NODE- og EYDE-klyngene jobber nå målrettet mot de nye mulighetene som ligger i Horisont 2020, EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram.

På Agder er likestilling en særlig utfordring. På nasjonalt nivå var kvinneandelen blant forskerpersonale på 36 % i 2012. Kvinneandelen i næringslivet var imidlertid betydelig lavere (22 % i 2012) enn i de øvrige to forskningsutførende sektorene. Finnmark var fylket med høyest kvinneandel (58 %), og der foregår det meste av forskningsaktivitetene ved statlige høgskoler hvor kvinneandelen er høy. I Agderfylkene var andelen kvinnelig forskerpersonale 31 % i 2012; fordelt på 42 % i universitets- og høgscolesektoren og kun 15 % i næringslivet. Dette kan ha en sammenheng med at det meste av FoU-aktiviteten i næringslivet foregår innenfor metallvare- og maskinindustrien.

For Agder vil det fortsatt være av svært stor betydning dersom man klarer å øke andelen av nasjonale og internasjonale forskningsmidler som bevilges til Agder. Det er derfor en uttalt målsetting for RFF Agder å bidra til dette, men det krever et langsiktig arbeid. Et viktig satsingsområde for RFF Agder er å bidra til å styrke regionale FoU-miljøer innenfor tematisk viktige områder for Agder.

c. Bestillingsbrevets føringer

I 2012 ble det utnevnt et nytt styre for Regionalt forskningsfond Agder. I den forbindelse vedtok også fylkestingene i Aust- og Vest-Agder et nytt bestillingsbrev til styret. I høst 2013 vedtok begge fylkeskommuner å prolongere bestillingsbrevet fram til fylkestingene har vedtatt en revidert FoU-strategi og et nytt bestillingsbrev.

Gjeldende bestillingsbrev legger ganske klare føringer på styrets prioritering av midler. Tre hovedområder ble prioritert:

- Regional kvalifiseringsstøtte
- Tiltak som kan bidra til at Agder får et forskningssenter som senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) eller senter for fremragende forskning (SFF).
- Utdanningsforskning

Bestillingsbrevet har også forutsatt at det er minimum ett regionalt miljø (bedrift/ organisasjon/person) fra Agder-regionen som står bak søknader til Regionalt forskningsfond for Agder.

Når det gjelder søknadstyper, så har fylkeskommunene i Aust- og Vest-Agder anbefalt at man konsentrerer seg om et fåtall søknadstyper. Fondsstyret ble bedt om å legge særlig vekt på regional kvalifiseringsstøtte, mens andre søknadstyper velges ut fra formålet med utlysningen.

d. Hovedresultater

Fondet hadde i 2014 flere utlysninger med søknadsfrist i oktober:

- Utlysning av 3 millioner kroner til regionalt offentlig prosjekt innen utdanningsforskning: Fondet mottok 3 søknader. Styret bevilget 3 millioner kroner til Ve skole i Vest-Agder til prosjektet "Digital Interaktiv matematikkundervisning. Innovasjon og forskning på matematikk i et digitalt læringsmiljø i ungdomsskolen".
- Utlysning av 1,5 millioner kroner til store regionale kvalifiseringsprosjekter - åpen tematisk utlysning: Fondet mottok 9 søknader. 4 prosjekter ble bevilget av styret på styremøtet 3. desember (bevilgningssum totalt 1,925 millioner kroner).

I januar 2014 ble søknader om hovedprosjekter som var innkommet til utlysningen høsten 2013 behandlet. Det ble bevilget 9 millioner kroner til hovedprosjekter, fordelt på 3 millioner kroner til regionalt forskerprosjekt og 6 millioner kroner til regionale offentlige prosjekter. Det ble dermed i 2014 bevilget midler til hovedprosjekter som var innkommet både til utlysningen høsten 2013 og høsten 2014.

Til sammen utgjør dette 12 millioner kroner i bevilgninger til hovedprosjekter fra RFF Agder i 2014. I tillegg er det i 2014 bevilget 1,93 millioner kroner til store regionale kvalifiseringsprosjekter og 1,96 millioner kroner til regionale kvalifiseringsprosjekter med løpende behandling.

RFF Agder deltok i to fellesutlysninger med andre fondsregioner i 2014. Den ene gjaldt fellesutlysning for bærekraftig ressursutnyttelse, energi og teknologi. Den andre gjaldt tjenesteinnovasjon i offentlig sektor. Samtlige fondsregioner deltok i begge fellesutlysninger. Arendal kommune fikk tildelt 3,75 millioner kroner i bevilgning fra fellesutlysning innen tjenesteinnovasjon i offentlig sektor.

Utlysningene var i tråd med handlingsplanen 2014-2015, som ble vedtatt 24. mars 2014. I tillegg til utlysningene høsten 2014 ble det avsatt en udisponert ramme på 6,1 millioner kroner, samt 3 millioner kroner til regional kvalifiseringsstøtte og posisjoneringsstøtte i 2015. Handlingsplanen 2014-2015 vedtar bruk av midler både for 2014 og 2015.

Styrets strategi baserer seg på en spisset utlysning av hovedprosjekter. Forprosjekter derimot utlyses på et bredt tematisk område, med det formål å bistå aktører i å tiltrekke seg en større andel av nasjonale og internasjonale forskningsmidler enn hva som er tilfellet i dag.

e. Strategiske prioriteringer og vurderinger

i. Årskonferansen 2014

I 2014 var RFF Agder vertskap for årskonferansen for Regionale forskningsfond 4.-5. juni i Kilden i Kristiansand. Konferansen er nærmere beskrevet i kapittel 2 b. Årskonferansen ble en møteplass hvor mange aktører både i og utenfor regionen fikk anledning til å få et nærmere kjennskap til de regionale forskningsfondene. Administrativt innebar årskonferansen betydelig merarbeid. Aust-Agder fylkeskommune bidro med ekstra ressurser for å ivareta praktisk gjennomføring av konferansen, og det var viktig og nødvendig for å klare å gjennomføre et så stort arrangement på en god måte. Totalt sett hadde RFF Agder gode erfaringer med å gjennomføre årskonferansen, og de mange og gode tilbakemeldingene man har fått i etterkant tilsier at dette var et godt og viktig arrangement.

ii. Evaluering av regional kvalifiseringsstøtte

I 2013 besluttet styret i RFF Agder at man ønsket å få en evaluering av ordningen med regional kvalifiseringsstøtte. Våren 2014 etablerte fondet et samarbeid med UiA, og en evaluering ble utført som del av undervisningen i to emner i masterstudiet i innovasjon og kunnskapsutvikling ved Universitetet i Agder. Studentprosjektet ble ledet av professor Arne Isaksen på UiA. Studentene ble delt inn i fem grupper som tok for seg tildelinger til kvalifiseringsprosjekter hos ulike aktører. Studentene gikk gjennom søknader og sluttrapporter (konfidensialitetserklæring ble undertegnet), hver gruppe intervjuet minst en prosjektleder og det ble sendt ut spørreskjema til alle slutførte prosjekter. Studentenes viktigste tilbakemeldinger var:

1. Regional kvalifiseringsstøtte er et viktig bidrag til lokale samarbeids- og læringsmiljøer.
2. Det oppfattes som et lavterskeltilbud.
3. Ordningen er ubyråkratisk, og innebærer lite administrativt arbeid
4. Ordningen gir god addisjonalitet.
5. Løpende vurdering foretrekkes, men ikke hvis midler brukes opp raskt.
6. Det er kanskje ønskelig med en mer muntlig søkeprosess. (Gjerne også kompetansemegling)

RFF Agder fikk ingen konkret tilbakemelding på hvor mange prosjekter som ble videreført i hovedprosjekt. Likevel synes det å være slik at de fleste prosjekter videreføres eller har andre viktige effekter som tilsier at midler til regional kvalifiseringsstøtte er vel anvendte penger. RFF Agder vil derfor også i 2015 benytte en relativt stor andel av midlene til regional kvalifiseringsstøtte.

I 2014 hadde man løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte, men ordningen var så populær i regionen at man dessverre måtte stenge utlysningen i april. I 2015 har man (basert på studentenes anbefaling) gått bort fra løpende behandling til å utlyse midler med seks årlige søknadsfrister. Det er da lettere å fordele midlene ut over året, slik at gode prosjekter som kommer sent i året har lik mulighet til å få støtte som gode prosjekter som kommer tidlig på året.

iii. Kompetansebygging mot SFI/SFF

I januar 2013 bevilget RFF Agder 15 millioner kroner til aktører i Agder for å bygge opp kompetanse mot søknader til Senter for Forskningsdrevet Innovasjon (SFI) eller Senter for Fremragende Forskning (SFF). Det ble bevilget to søknader til kompetansebygging mot SFI og to søknader til kompetansebygging mot SFF.

UiA mottok 4 millioner kroner til "Center for Offshore Mechatronics" primo 2013. I 2014 fikk Agder sitt første SFI – "Center for Offshore Mechatronics" – lokalisert til regionen. Mange aktører bidro til å få dette til. Fra RFF Agders side konkluderer man med at bevilgningen på 4 millioner kroner var vel anvendte penger, og et viktig bidrag til mer forskning og utvikling i regionen.

Teknova fikk i 2013 tre millioner kroner til kompetansebygging mot SFI gjennom prosjektet "Metallurgical Scale-up". Denne støtten var viktig for at Teknova nå er forskningspartner i SFI-et "Metal Production" som NTNU fikk tildelt i 2014. RFF Agder mener dermed at også denne bevilgningen har vært viktig for kompetansebygging i et regionalt FoU-miljø.

iv. Brukermedvirkning

RFF Agder har i sine utlysninger innført en streng praksis på at prosjekter som bevilges skal ha brukermedvirkning. Dette gjelder spesielt i de regionale kvalifiseringsprosjektene, men også i mange andre utlysninger. Blant annet sto det i utlysningen av store regionale kvalifiseringsprosjekter høsten 2014:

Krav til samarbeid: *Det stilles krav om samarbeid mellom minst en bedrift/næringsklynge/ideell organisasjon/offentlig aktør og minst en forskningsinstitusjon. Det er krav om at både forskere og brukere av forskningen skal medvirke i prosjektet. Merk at begge parter skal være aktivt involvert i prosjektet, og aktivitet hos begge parter skal fremgå av budsjettet. Brukermedvirkning er et av*

vurderingskriteriene, og lav karakter (C) på dette kriteriet kan medføre at søknaden avslås selv om prosjektet ellers har god kvalitet.

Årsaken til dette kravet er at man ønsker prosjekter innen anvendt forskning der det er brukeraktørens (offentlig sektor/næringsliv) utfordringer som skal løses. For offentlig sektor har man tidligere sett at forskningsmiljøer ønsker å "forske på" offentlig sektor, men RFF Agder er opptatt av at man skal "forske med". Krav om brukermedvirkning bidrar til at offentlig sektor er en aktiv aktør i prosjektet. For næringslivet ser man i blant prosjekter som vurderes til å være oppdragsforskning, dvs. at man søker midler for å "toppfinansiere" prosjekter som uansett gjennomføres. Ved å stille krav om at bedriften skal være aktiv deltaker i prosjektet gis det ikke midler for å toppfinansiere denne type oppdragsforskning, men man søker å finansiere reelle samarbeidsprosjekter der både næringsliv og FoU-miljø er aktive partnere.

v. Nye utlysingsvarianter

RFF Agder har vært opptatt av å gjøre ønskede tilpasninger for å få frem den type søknader man ønsker. Kravet om brukermedvirkning kan være et eksempel på det, innføringen av løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte et annet.

Høsten 2014 utlyste fondet 3 millioner kroner til regionalt offentlig prosjekt innen utdanningsforskning. I denne utlysningen ønsket man spesielt innovative prosjekter, og det ble spesielt nevnt at "disse kan gjerne ha høy risiko". Det ble også oppgitt at "Det er ønskelig med prosjekter som vektlegger nye læringsmetoder, og prosjektet må gjerne inkludere uttesting av ikke-tradisjonelle undervisningsmetoder. Bruk av teknologi til å endre/revolusjonere læringsmetoder vil falle innenfor dette området."

For å sikre en sterk involvering fra offentlig sektor stilte man som krav at minimum en tredjedel av søknadsbeløpet skulle gå til en eller flere offentlige partnere i prosjektet (for eksempel til frikjøp av lærertid eller annet). Ofte ser man at RFF-midler går til forskere i prosjektet, mens offentlige partnere stiller med egeninnsats i prosjektet. For en skole er det imidlertid ikke alltid lett å involvere egne ansatte i tidkrevende forskningsprosjekter.

Bevilgningen fra RFF Agder gikk til Ve skole til prosjektet "Digital Interaktiv matematikkundervisning. Innovasjon og forskning på matematikk i et digitalt læringsmiljø i ungdomsskolen." Dette er et prosjekt som gjennomføres i samarbeid mellom en offentlig (Ve skole – administrativt ansvarlig), en privat skole (Samfundet skole Sentrum – har prosjektledelsen) og Universitetet i Agder. Skolene (Ve og Samfundets skole) utvikler interaktive opplegg for undervisning med digitale hjelpemidler som prøves ut i begge skolene. Forsker(e) fra UiA deltar under både idéfasen, utviklingen og utprøvingen i klassene der aktiviteter observeres og diskuteres med lærerne.

RFF Agder mener dette er et spennende prosjekt hvor man har lykket med å få en sterk brukermedvirkning i prosjektet. Erfaringen så langt tilsier at det kan være en god løsning å stille som krav at offentlig sektor skal ha en del av midlene i prosjektet. Samtidig er det

viktig å markedsføre dette, fordi det var ikke veldig mange offentlige aktører som så mulighetene som lå i dette kravet. Man må også være klar over at det kanskje gir universitet en fordel fremfor forskningsinstitutter, siden universiteter normalt har bedre muligheter til å gå inn med egenfinansiering i et prosjekt enn forskningsinstitutter har.

2. Aktiviteter i perioden

a. Styrets arbeid

Tabell 1 viser en oversikt over hvilke medlemmer fylkestingene i Aust- og Vest-Agder har oppnevnt til fondsstyret for Agder

Tabell 1: Styremedlemmer i Regionalt forskningsfond Agder

Styreverv	Navn	Stilling	Oppnevnt av
Styreleder	Knut Brautaset	Pensjonist/tidl. rektor Høgskolen i Agder	Aust-Agder
Nestleder	Camilla Dunsæd	Rådmann i Kvinesdal kommune	Vest-Agder
Styrerepresentanter	Tellef Inge Mørland	Fylkespolitiker/ opposisjonsleder	Aust-Agder
	Nere Skomedal	Dir. engineering div. Umoe Mandal	Vest-Agder
	Inger Nilsen Holen	Koordinator Regionplan Agder 2020, Vest- Agder fylkeskommune	Forskningsrådet
	Anne-Grete Ellingsen	Klyngeleder GCE NODE	Forskningsrådet
Numeriske vararepresentanter	Jan-Inge Tungesvik	Regiondirektør KS	Aust-Agder
	Åse Gunhild Woie Duesund	Pensjonist/ tidl. stortingsrepresentant	Aust-Agder
	Didrik Malthe- Sørenssen	Pensjonist/ tidl. direktør utv.avd. GE Healthcare	Vest-Agder
	Anne Aunevik	FoU-rådgiver Kristiansand kommune	Vest-Agder
	Hilde B. Nordvik	Operational Manager, Saint-Gobain Ceramic Materials AS	Forskningsrådet
	Tor Borgar Hansen	Senioranalytiker Oxford Research	Forskningsrådet
Observatør	Siren Neset	Regionansvarlig Agder, Norges forskningsråd	

Det har ikke vært noen endringer i styrets sammensetning i 2014.

Det har vært avholdt 5 styremøter i 2014. Styret har behandlet 42 saker. Styret vedtok i mars 2014 ny ett-årig handlingsplan for 2014-2015. Grunnen til at handlingsplan har en ett-årig istedenfor to-årig tidshorisont er at RFF Agder ønsker å være fleksibel med hensyn til eventuelle nye føringer fra revidert FoU-strategi for Agder som er under utarbeiding.

Styreleder har deltatt på felles styreledersamlinger for Regionale forskningsfond den 3. juni i Kristiansand og den 28. oktober 2014 i Oslo.

Sekretariatet har bestått av sekretariatsleder Bodil Slettebø Lindestad (100 % stilling) og rådgiver Manuel Birnbrich i Vest-Agder fylkeskommune (20 % stilling). Manuel Birnbrich var i foreldrepermisjon fra november og ut året. I den perioden overtok rådgiver Anette Vesterskov Pedersen i Vest-Agder fylkeskommune hans oppgaver. Sekretariatsleders lønn dekkes gjennom administrasjonskostnader for fondet, Aust-Agder fylkeskommune bidrar med "infrastruktur" (kontorplass, regnskapstjenester, etc), og Vest-Agder fylkeskommune bidrar med en 20 % stilling inn i sekretariatet.

Sekretariatet har vært representert på alle læringsarenaer arrangert av Forskningsrådet. I tillegg har sekretariatsleder deltatt på alle sekretariatsledermøter for RFF.

b. Informasjonsaktiviteter/profileringer

Det viktigste arrangementet som RFF Agder hadde ansvar for i 2014 var årskonferansen for Regionale forskningsfond 3.-4. juni på Kilden i Kristiansand. Tema for konferansen var forskningens betydning for innovasjon. Konferansen kunne by på en rekke renommerte foredragsholdere fra inn- og utlandet, middag på ærverdige Christiansholm festning og utflukter til 3 spennende bedrifter som hver representerer én av Agder sine anerkjente næringsklynger. Det var 150 deltakere på konferansen, og RFF Agder fikk mange gode tilbakemeldinger fra deltakerne. Det gjaldt både det faglige innholdet, bedriftsbesøkene og det sosiale programmet. Program for konferansen følger som vedlegg til årsrapporten.

RFF Agder valgte i 2014 å ikke avholde eget informasjonsmøte i forbindelse med høstens utlysning. Årsaken til det var at det var en relativt begrenset utlysning (3 millioner kroner til hovedprosjekt), og man anså det som mer hensiktsmessig å ta direkte møte med dem som ønsket det. Det ble derfor bl.a. på nettsiden lagt ut informasjon om at sekretariatet ville sette opp egne møter med potensielle søkere der hvor det var behov for det.

Den 11. november hadde Forskningsrådet i samarbeid med blant annet RFF Agder seminaret "Vil du bli innovasjonspionér? Forskning og innovasjon i kommunesektoren". Et av innleggene på fellesdelen ble holdt av RFF Agder og KS Agder sammen med tittelen "Det satses i Agder! Kompetansemegling i offentlig sektor – et samarbeid mellom Regionalt forskningsfond Agder og KS Agder".

Regionalt forskningsfond Agder ellers hatt presentasjoner for Lindesnesregionen næringshage, felles styremøte med VRI Agder, på møte med Utenriksdepartementet, for en latvisk delegasjon som var i Agder, m.m.

Nyheter fra fondet, generell informasjon og alle styreprotokoller offentliggjøres på nettsidene til fondet. I tillegg har fondet egen twitter-konto, hvor utlysninger og annen informasjon twittres.

c. Tiltak for å nå spesielle målgrupper

Både årskonferansen for Regionale forskningsfond og seminaret "Vil du bli innovasjonspionér?" nevnt i 2b kan vel sies å være tiltak for å nå spesiell målgrupper.

d. Utlysninger og respons på dem

i. Utlysning av hovedprosjekter

RFF Agder utlyste 3 millioner kroner til regionalt offentlig prosjekt innen utdanningsforskning med søknadsfrist 15. oktober 2014. Fondet mottok 3 søknader med en samlet søknadssum på 7,025 millioner kroner til denne utlysningen. En søknad ble avvist. Styret bevilget 3 millioner kroner til Ve skole i Vest-Agder til prosjektet "Digital Interaktiv matematikkundervisning. Innovasjon og forskning på matematikk i et digitalt læringsmiljø i ungdomsskolen".

Tabell 2: Regionale offentlige prosjekter – utdanningsforskning (bevilget 3.12.2014)

Prosjektansvarlig	Prosjekttittel	Tildeling (kr)
Ve skole	Digital Interaktiv matematikkundervisning. Innovasjon og forskning på matematikk i et digitalt læringsmiljø i ungdomsskolen	3 000 000
Sum		3 000 000

ii. Utlysning av 1,5 millioner kroner til store regionale kvalifiseringsprosjekter – åpent tematisk

Det ble utlyst inntil 500 000 kroner pr prosjekt, med en maksimal støtteintensitet på 50 % for bedrifter og 75 % for forskningsinstitusjoner og offentlig sektor. Fondet mottok 9 søknader med en samlet søknadssum på 4,3 millioner kroner. Ingen søknader ble avvist.

Tabell 3 viser hvilke søknader som ble bevilget på styremøte 3.12.2014.

Tabell 3: Store regionale kvalifiseringsprosjekter – åpent tematisk bevilget på styremøte 3. desember 2014

Prosjektansvarlig	Prosjekttittel	Tildeling (kr)
Knutepunkt Sørlandet	MathEUS-Matematikk med mening. Et FoU-samarbeid mellom skole, universitet og arbeidsliv	500 000
Agderforskning	Work-life balance and well-being among highly skilled migrants within the health sector in Agder	425 000
GCE NODE	Enabling smart components for offshore O&G industry using advanced composites: Opportunities and challenges analysis	500 000
Teknova	Acoustic emission detection - eddy current ultrasonic focusing instrumentation for permanent condition monitoring of pipelines	500 000
Sum		1 925 000

iii. Utlysning av løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte

Regionalt forskningsfond Agder måtte 2. april 2014 stenge utlysningen av løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte og posisjoningsstøtte, fordi det ikke var midler til flere prosjekter. Totalt ble det bevilget 1,964 millioner kroner til regional kvalifiseringsstøtte i 2014. Det ble ikke bevilget midler til posisjoningsstøtte. Tabell 4 viser hvilke søknader som ble bevilget i 2014.

Tabell 4: Søknader om regional kvalifiseringsstøtte med løpende behandling bevilget i 2014

Prosjektansvarlig	Prosjekttittel	Tildeling (kr)
Isosilicon	Søk og sammenlikning av mulige anrikningsmetoder for silisium og andre lette isotoper	200 000
Algefrisk	Forskning på Kommersiell bruk av Ferskvannsalger	150 000
Agderforskning AS	Polske foreldres erfaringer med å ha barn i ungdomsskole og videregående opplæring i Arendal	200 000
Vest-Agder fylkeskommune - regionalavdelingen	Standard for likestilt arbeidsliv	200 000
Elkem AS Technology Kristiansand	Forprosjekt på materialer og produksjonsprosess for fremstilling av silisium nano-partikler	200 000
Elkem AS	Utvikling og test av silisiumprodukter som effektivt tas opp av nyttevekster som gjødselstoff eller biostimulant.	200 000
Elkem AS Technology	Monokrystallinsk safir lomme for optisk pyrometri i utfordrende omgivelser	200 000
Glencore Nikkelverk AS	Nickel products development through establishment of electroplating diagnosis lab at Glencore Nikkelverk	200 000
Norsk Landbruksrådgivning Agder	Utvikling av en lønnsom og miljøvennlig grasbergingssteknikk som gir kvalitetsfôr	103 000
Norsk Landbruksrådgivning Agder	Optimalisert sprøyteteknikk og sprøyte kvalitet i frukt og jordbær med mindre væske- og plantevernmiddelforbruk	111 000
UiA	Samarbeid om dyreassisterte aktiviteter i en Inn på tunet-kontekst, for rusavhengige i ettervern.	200 000
Sum		1 964 000

iv. Generelt om utlysninger og bevilgninger

I tidligere årsrapportering har søknader om hovedprosjekter som er innkommet som svar på utlysninger om høsten blitt bevilget og rapportert året etter. Når det gjelder bevilgninger til søknad som er innkommet som svar på utlysning i 2014, så er den vedtatt i 2014. Søknader om hovedprosjekter som er innkommet til utlysningen høsten 2013 er også vedtatt i 2014. Årsaken til dette er at Forskningsrådet i 2014 leverte sine vurderinger fra fagpanel så tidlig at det var mulig å ha bevilgningsmøte i desember i stedet for i januar. Bevilgning ble derfor foretatt i desember 2014 i stedet for i januar 2015.

e. Tildelinger i 2014 – ordinære midler

Utlysninger i 2013 som har fått tildeling i 2014 er nærmere beskrevet i årsrapporten for 2013. Regional kvalifiseringsstøtte som er utlyst og bevilget i 2014 er beskrevet tidligere i denne rapporten. Når det gjelder regional kvalifiseringsstøtte så regnskapsfører og rapporterer RFF Agder søknader på det året de bevilges, ikke det året de sendes inn.

De to neste tabellene viser hvilke hovedprosjekter som har mottatt støtte fra fondet i 2014.

Tabell 5: Forskerprosjekter innen utdanning (utlyst høsten 2013):

Prosjektansvarlig	Prosjekttittel	Tildeling (kr)
Universitetet i Agder	Capacity building for improved learning environments in the Agder region	3 000 000
Sum		3 000 000

Tabell 6: Regionale offentlige prosjekter

Prosjektansvarlig	Prosjekttittel	Utlysning	Tildeling (kr)
Fylkesmannen i Aust-Agder	Marine biodiversity hotspots and connectivity in Skagerrak: implications for national park design and implementation in coastal Aust-Agder	Høst 2013 – åpen tematisk	3 000 000
Kvinesdal kommune	Bærekraftig innovasjon i offentlig sektor - Nye samarbeidsmodeller for bærekraftig forvaltning i en regionalpark på Agder	Høst 2013 – åpen tematisk	3 000 000
Ve skole	Digital Interaktiv matematikkundervisning. Innovasjon og forskning på matematikk i et digitalt læringsmiljø i ungdomsskolen	Høst 2014 – utdanningsforskning	3 000 000
Sum			9 000 000

i. Oppsummert oversikt over bevilgninger i 2014

Totalt sett ble det bevilget prosjekter for 15,889 millioner kroner fra RFF Agder i 2014 (se tabell 7).

Tabell 7: Samlede bevilgninger i 2014 (ordinære midler)

Utlysning	Tildeling (kr)
Forskerprosjekter innen utdanning utlyst høsten 2013	3 000 000
Regionale offentlige prosjekter - åpen tematisk utlysning utlyst høsten 2013	6 000 000
Regionale offentlige prosjekter - utdanningsforskning	3 000 000
Store regionale kvalifiseringsprosjekter	1 925 000
Løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte	1 964 000
Sum	15 889 000

f. 15 % -potten

Alle de regionale forskningsfondene gikk sammen om to fellesutlysninger med frist 9. april. Det var en utlysning om tjenesteinnovasjon i kommunal sektor og en utlysning om bærekraftig ressursutnyttelse, energi og teknologi. I alt kom det inn 38 søknader på til sammen 152 millioner kr. Det var 15 millioner kroner som ble lyst ut på hver av de to utlysningene, så det ble en hard konkurranse om midlene. Arendal kommune hadde en av de beste søknadene til utlysningen om tjenesteinnovasjon i offentlig sektor og fikk bevilget 3,75 millioner kroner til prosjektet "Modeller for samarbeid mellom offentlig og frivillig sektor".

3. Økonomi

a. Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet

RFF Agders ordinære tildeling utgjorde kroner 13 685 000 for 2014.

I tillegg har RFF Agder mottatt midler til ett prosjekt fra 15 % potten. Bevilgning til prosjektet var på 3,75 millioner kroner.

b. Administrasjonskostnader

RFF Agder brukte 1 323 356 kroner i administrasjonskostnader i 2014. Tallet inkluderer et underskudd fra årskonferansen for Regionale forskningsfond på 42 271 kroner. Det er i tillegg medtatt et beløp for møtegodtgjørelse til styremedlemmer på 24 000 kroner som ved en feiltakelse er belastet 2014-regnskapet, men som i realiteten gjelder 2013-regnskapet. Administrasjonskostnader utgjør 9,7 % av fondets ordinære tildeling, og 7,8 % av fondets tildeling inklusive bevilgning fra 15 % potten. 886 325 kroner gjaldt lønnskostnader.

Fondet hadde budsjettert med 9 % av ordinære midler i administrasjonskostnader, totalt sett kroner 1 232 000. Regnskapet viser dermed et overforbruk på 91 356 kroner i forhold til budsjett. Dersom feilførte kostnader og underskudd i forbindelse med årskonferansen holdes utenfor er overforbruket på 25 085 kroner, og "ordinære" administrasjonskostnader utgjør 7,2 % av tildelte midler fra Kunnskapsdepartementet (inklusive 15 % midler).

c. Resultatregnskap

Resultat og balanse for RFF Agder vises i tabell 8 og 9.

Tabell 8: Resultatregnskap for RFF Agder 2014

	2014	2013
Inntekter		
Tilskudd fra Kunnskapsdept. Ordinært	13 685 000	13 685 000
Tilskudd 15 % pott til RFF Agder	3 750 000	9 500 000
Renteinntekter	1 663 103	1 409 021
Sum inntekter	19 098 103	24 594 021
Kostnader		
Lønn, trekkpliktige godtgjørelser	886 325	842 984
Godtgjørelse folkevalgte*	215 649	171 150
Beverting	39 036	21 509
Oppfoldsutgifter/hotell m.m.	27 576	12 806
Telefonutgifter	5 936	3 627
Andre annonser	12 721	10 997
Representasjon/gaver	0	1 386
Opplæring, kurs	7 988	21 063
Utg. og godtgj. for reiser, diett m. overnatting	42 405	22 882
Utg. og godtgj. for reiser, diett u. overnatting	6 109	5 162
Reisekostnader	36 169	35 647
Leie av lokaler og grunn	0	4 650
Konsulentonorar	0	17 089
Utstyr (data)	1 173	5 429
Diverse	0	1 055
Underskudd årskonferanse RFF	42 271	
Sum administrative kostnader	1 323 356	1 177 437
Utbetalte prosjektmidler	16 297 929	12 220 620
Avsetninger til bundne fond	1 476 818	11 195 964
Resultat pr 31.12	0	0

*Ved en feil er 24 000 kroner i møtgodtgjørelse til folkevalgte blitt ført på regnskapet, men gjelder regnskapet for 2013. Dvs at sum møtgodtgjørelse og sum adm. kostnader skulle vært 24 000 kroner lavere i 2014, og 24 000 kroner høyere i 2013.

Tabell 9: Balanse Regionalt forskningsfond Agder pr 31.12.2014

	2014	2013
Eiendeler:		
Bankinnskudd	55 797 064	61 486 560
Sum eiendeler	55 797 064	61 486 560
Gjeld/Egenkapital		
Gjeld		
Administrasjonskostnader (gjeld AAFK)	1 207 050	859 864
Utbetalte prosjektmidler (gjeld AAFK)	4 500 000	
Sum gjeld	5 707 050	859 864
Egenkapital		
Bundne fond:		
Tildelte (ord.) prosjektmidler, ikke utbetalt pr. 31.12	32 246 179	30 790 923
Tildelte midler fra 15 % pott, ikke utbetalt	17 958 815	16 100 000
Balanseført EK 15 % pott – fellesutlysninger*	3 500 000	15 500 000
Bunden EK, tildelinger fra neste års midler**	- 3 614 980	-1 764 227
Sum egenkapital	50 090 014	60 626 696
Sum gjeld/egenkapital	55 797 064	61 486 560

*Er ikke inntektsført hos RFF Agder, siden fondet kun har en "bankfunksjon" for disse midlene. Beløpet på 3,5 millioner kroner er overført til RFF Hovedstaden i 2015.

** I 2014 gjelder dette tildelinger til prosjekter som er bevilget i 2014, men med oppstart i 2015.

d. Sum tildelinger

Sum tildelinger fra ordinære midler er beskrevet i punkt 2 e "oppsummert oversikt over bevilgninger". Det ble totalt bevilget 15,89 millioner kroner i 2014 fra ordinære midler. I tillegg ble det bevilget 3,75 millioner kroner fra fellesutlysninger. Samlet bevilgningssum til prosjekter i fondsregion Agder i 2014 er dermed på 19,64 millioner kroner. Oversiktene nedenfor inkluderer bevilgninger både fra ordinære midler og fra 15 % potten.

i. Søknadstyper

Tabell 10 viser fordelingen av bevilgede midler (bevilgningsår) på søknadstyper. I 2012 ble det bevilget 6 173 000 kroner til et prosjekt til stipendiatprogram på UiA og UiS (felles

prosjekt med RFF Vestlandet). Prosjektet ble finansiert med 5 millioner kroner fra 15 % potten, og 586 500 fra hvert av de to fondene. RFF Vestlandets andel er rapportert hos RFF Vestlandet, og medtas ikke i bevilgningsoversikten her. Prosjektet er inkludert i summen for regionale institusjonsprosjekter (følges opp av RFF Agder). Det ble i 2010 bevilget et forprosjekt felles fra RFF Vestlandet og RFF Agder til samme formål.

Tabell 10: Bevilgninger fordelt på søknadstyper (tusen kroner)

Søknadstype/ bevilgningsår	2010	2011	2012	2013	2014	Sum (kr)
Reg. kvalifiserings- prosjekter	2 338,5*	800	8 158	4 280	3 889	18 965,5
Reg. institusjons- prosjekter	8 000		10 087**	15 000		32 500
Reg. bedrifts- prosjekter		8 952	1 209	6 819		16 980
Reg. offentlige prosjekter				6 000	12 750	18 750
Reg. forskerprosjekter					3 000	3 000
Sum	10 338,5	9 752	19 453,5	32 099	19 639	91 282

* Tall avviker fra årsrapport 2013 fordi et forprosjekt på 0,5 millioner kroner finansiert av 2010-midler for 15 % pott ikke var tatt med.

** Tall avviker fra årsrapport 2013 fordi det der kun var tatt med 15 % pott finansieringen av prosjektet, og ikke egenfinansiering fra RFF Agder. Egenfinansiering fra RFF Vestlandet er ført som bevilgning hos RFF Vestlandet, og tas derfor ikke med i tabellen.

Hovedprosjekter har tidligere år vært utlyst et år og bevilget neste år. I 2014 fant utlysning og bevilgning sted samme år. Det er foretatt en forskuttering av 2015-midler for RFF Agder. Prosjekter har blitt bevilget i desember 2014, med oppstart i 2015.

ii. Tilsagnsmottakere

Tabell 11 viser bevilgninger fordelt på fondets ulike målgrupper.

Tabell 11: Bevilgninger fordelt på målgrupper (tusen kroner)

Målgruppe/ bevilgningsår	2010	2011	2012	2013	2014	Sum (tusen kr)	Sum (prosent)
Næringsliv	400	9 152	4 467	8 914	1 864	24 797	27 %
FoU- institusjoner	9 776	600	14 186,5	17 185	4 325	46 072,5	51 %
Offentlig sektor	162,5	0	800	6 000	13 450	20 412,5	22 %
Sum	10 338,5	9 752	19453,5	32 099	19 639	91 282	100 %

Av bevilgede midler i årene 2010 – 2014, så har den største andelen gått til søknader der FoU-institusjoner i regionen er prosjektansvarlig. Det er i så måte viktig å merke seg at RFF Agder stort sett stiller krav om at det skal være samarbeid med minst en forskningsinstitusjon og minst en bedrift/næringsklynge/offentlig aktør/organisasjon.

I 2014 har offentlig sektor vært en viktig målgruppe. 68 % av bevilgninger i 2014 gikk til offentlig sektor, noe som økte den totale andelen av bevilgninger til offentlig sektor fra 10 % i 2013 til 22 % i 2014.

e. Overføringer

For 2014 framkommer det fra balansen at det "overføres" minus 3 614 980 kroner til 2015. Styret i RFF Agder har besluttet at man utlyser neste års midler på høsten. For utlysninger høsten 2014, så ble alle prosjekter bevilget i desember. Disse prosjektene har oppstart i 2015, og det synes i så måte naturlig at endel av dem finansieres via midler som RFF Agder disponerer for 2015.

f. Frie midler framover

Fondet har ingen frie midler pr 31.12.2014. Styret i RFF Agder har besluttet at man disponerer midler et år i forkant. Ingen vedtak som gjelder bruk av kommende års midler vil likevel treffes før forslag til neste års statsbudsjett er kjent.

Tabell 12 viser en samlet oversikt over tilgjengelige midler i RFF Agder, samt bruken av disse.

Tabell 12: Disponering av midler i RFF Agder (tusen kroner)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (est.)	Sum
Tildeling fra KD (ord. midler)	13 256	13 685	13 685	13 685	13 685	14 109	82 105
Adm. kostnader	-1 042	-1 054	-1 273	-1 177	-1 323	-1 270	-7 140
Renteinntekter	38	950	988	1 409	1 663	1 000	6 047
Inndratte midler			29	224			252
Til utdeling (ord)*	12 251	13 581	13 429	14 141	14 025	13 839	81 265
Overført fra forrige år	0	2 413	6 241	5 803	-1 764	-3 615	
Bevilget	-9 839	-9 752	-13 867	-21 708	-15 876	-6 650	-77 691
Overført til neste år	-2 413	-6 241	-5 803	1 764	3 615	-3 574	
Ikke disponert	0	0	0	0	0	0	3 574

Midler for 2016 planlegges utlyst høsten 2015, til prosjekter med oppstart i 2016.

4. Resultatrapportering

a. Indikatorer mht til tildelinger

Rapportering i dette kapitlet inkluderer bevilgninger både fra ordinære midler og fra 15 % potten.

i. *Kostnadssted*

I 2014 var offentlige virksomheter på Agder den største mottaker av støtte fra fondet, jfr tabell 13.

Tabell 13: Bevilgninger i 2014 fordelt på kostnadssted

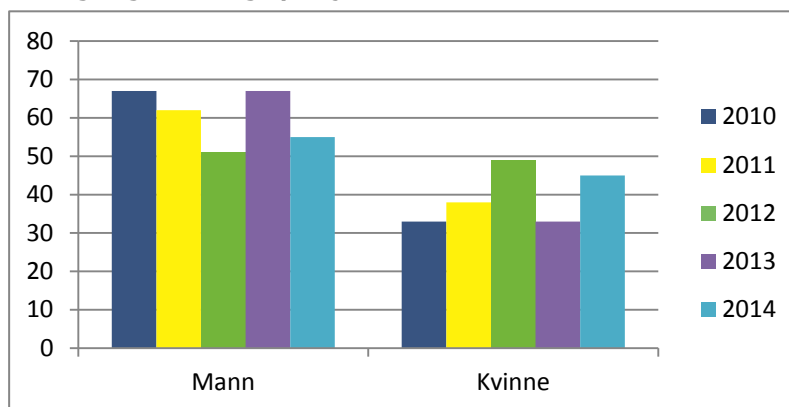
Kostnadssted	Antall bevilgede søknader	Bevilgninger 2014
Næringsliv	9 (45 %)	Kr. 1 864 000 (10 %)
UoH-sektor	2 (10 %)	Kr. 3 200 000 (16 %)
Instituttsektor	3 (15 %)	Kr. 1 125 000 (6 %)
Offentlig sektor	6 (30 %)	Kr. 13 450 000 (68 %)
Sum	20 (100 %)	Kr. 19 639 000 (100 %)

Næringslivet fikk et relativt stort antall prosjekter – nærmere halvparten av antall søknader er bevilget til næringslivet. Samtlige av prosjektene var regionale kvalifiseringsstøtte, slik at den prosentvise andelen av midler til næringslivet er vesentlig lavere enn antall søknader skulle tilsi. Det er offentlig sektor som i 2014 er mottaker av mesteparten (68 %) av midlene. Dette skyldes at utlysninger av hovedprosjekter som er bevilget i 2014 har vært rettet mot offentlig sektor.

ii. *Kjønn på prosjektleder og administrativt ansvarlig*

Når det gjelder kjønnsfordeling, så er det en ganske god fordeling mellom menn og kvinner. 45 % av prosjektlederne er kvinner, mens 55 % var menn i 2014. Når det gjelder administrativt ansvarlig er kvinneandelen gått ned fra 46 % kvinner i 2013 til 40 % kvinner i 2014.

Figur 1: Andel mannlige og kvinnelige prosjektledere i årene 2010 – 2014

iii. Antall bedrifter/offentlige virksomheter som har fått støtte

Det er i 2014 tildelt midler til seks prosjekter innen offentlig sektor. De fleste av midlene har blitt bevilget til kommunal sektor. Ett prosjekt er bevilget til statlig forvaltning. Følgende aktører har fått midler:

- Arendal kommune: 3,75 millioner kroner
- Kvinesdal kommune: 3,00 millioner kroner
- Ve skole (Kristiansand kommune): 3,00 millioner kroner
- Fylkesmannen i Aust-Agder: 3,00 millioner kroner
- Knutepunkt Sørlandet: 0,50 millioner kroner
- Vest-Agder fylkeskommune: 0,20 millioner kroner

Ni bedrifter har fått regionale kvalifiseringsprosjekter. GCE NODE er det eneste som har fått stort kvalifiseringsprosjekt (0,5 millioner kroner). Støtte til GCE NODE (sektorkode "ideell organisasjon") og Norsk Landbruksrådgivning Agder (sektorkode "Private produsentorienterte organisasjoner uten profittformål" – to kvalifiseringsprosjekter) er medregnet i statistikk for bedrifter.

Elkem-konsernet (Elkem AS Technology og Elkem AS) har fått flest prosjekter bevilget (3 prosjekter). Glencore Nikkelverk, Isosilicon og Algefrisk har fått bevilget ett prosjekt hver. Sistnevnte er en gründerbedrift som ble etablert i 2013.

iv. Antall FoU-institusjoner

Fondsregionen Agder har ett universitet. Universitetet i Agder fikk kun bevilget to prosjekter i 2014, hvorav ett var hovedprosjekt.

Det er flere forskningsinstitutter lokalisert i regionen. Agderforskning og Teknova fikk bevilgning til ett stort regionalt kvalifiseringsprosjekt hver (h.h.v. 0,43 og 0,5 millioner kroner). I tillegg fikk Agderforskning støtte til et lite regionalt kvalifiseringsprosjekt (0,2 millioner kroner).

Den lave andelen prosjekter som er bevilget til forskningsinstitutter og UoH-sektoren i forhold til tidligere år skyldes verken mindre interesse eller dårligere søknader, men er en konsekvens av at RFF Agder i 2014 har prioritert utlysninger rettet mot offentlig sektor. Regionale FoU-miljø deltar som samarbeidspartnere i samtlige regionale offentlige prosjekter, og kan kanskje være et uttrykk for at offentlige aktører har en preferanse for regionale FoU-institusjoner når de søker RFF Agder. En alternativ og kanskje vel så sannsynlig årsak kan være at regionale FoU-aktører mobiliserer offentlig sektor til å søke når forskningsinstitusjonen selv ikke kan være prosjektansvarlig.

b. Formidlingsresultater

i. Vitenskapelige artikler

Det er rapportert inn 17 vitenskapelige artikler. Prosjektet "Centre for Integrated Emergency Management (CIEM) towards CoE" ved Universitetet i Agder har generert 14 vitenskapelige artikler, og er i likhet med i 2013 det prosjektet som bidrar til mest vitenskapelig publisering². Dette er et kompetansebyggingsprosjekt rettet mot fremtidig SFF på Agder, og det synes naturlig at dette prosjektet ligger høyere på statistikken i forhold til øvrige prosjekter. CIEM har også bidratt til to bokkapitler (hver sin bok).

To av artiklene er rapportert fra prosjektet "Crossing the line: understanding connectivity between marine protected areas and fished areas (CROSCON)" ved Havforskningsinstituttet³. Det er innrapportert 3 publiserte artikler i andre faglige tidsskrifter fra prosjektet "Reason to return!" ved Agderforskning.

Fra sluttrapportering for de regionale kvalifiseringsprosjektene er det oppgitt 16 publiserte vitenskapelige artikler/foredrag, samt at det er planlagt 4-5 i tillegg.

ii. Seminarer, konferanser og fagmøter

Mange av prosjektene rapporterer om presentasjoner på seminarer, konferanser og møter. Totalt er det innrapportert 16 publiserte foredrag fra internasjonale møter/konferanser, og også her er det CIEM-prosjektet (se over) ved UiA som topper listen (12 foredrag). Det er kun ett publisert foredrag fra nasjonale møter/konferanser, men 51 øvrige rapporter/foredrag/presentasjoner fra faglige møter. Det er interessant å merke seg at langt flere rapporterer om foredrag fra internasjonale møter/konferanser enn fra nasjonale møter/konferanser.

² Det er ikke vedlagt egen publikasjonsliste fra CIEM-prosjektet ved UiA, men en oversikt over publikasjoner av CIEM forskere er tilgjengelig på senterets nettside: <http://ciem.uia.no/about-ciem/publications>.

³ Eggers, F., Olsen, E.M., Moland, E., Slotte, A. 2014. Individual habitat transitions of a migratory marine fish in a human-modified coastal system. *Marine Ecology Progress Series* doi:10.3354/meps11103

Rogers, L.R., Olsen, E.M., Knutsen, H., Stenseth, N.C. 2014. Habitat effects on population connectivity in a coastal seascape. *Marine Ecology Progress Series* 511: 153-163 doi: 10.3354/meps10944

iii. Annen formidling (presse, web, etc)

To tredjedeler av prosjektene rapporterer at de har hatt "formidlingstiltak gjennomført mot relevante målgrupper". Totalt har det vært 115 slike formidlingstiltak. Det har i tillegg vært 18 allmennrettede formidlingstiltak og 26 oppslag i massemedia.

RFF Agder har registrert om lag 30 treff i nettaviser/nettsteder, men siden man ikke har gode statistikkverktøy for oppfølging av dette, hefter det seg noe usikkerhet til tallet.

c. Rekruttering til andre virkemidler

Det er sluttrapportert 22 regionale kvalifiseringsprosjekter og ett posisjoneringsstøtteprosjekt.

Ett av kvalifiseringsprosjektene er videreført i hovedprosjekt med bevilgning fra RFF (fellesutlysning). Fem av prosjektene har allerede søkt støtte til videreføring før de har levert sluttrapport for kvalifiseringsprosjekt (en har mottatt avslag fra Forskningsrådet, men kommer til å søke på nytt). De fleste skal søke ulike programmer i Forskningsrådet, to skal søke internasjonal forskningsfinansiering (deriblant posisjoneringsprosjektet), en har søkt NAV Farve, og ett prosjekt søkes videreført hos Innovasjon Norge. To av kvalifiseringsprosjektene oppgir at de ikke kommer til å søke hovedprosjekt, og to oppgir at det ikke er avklart om de kommer til å søke.

d. Samarbeid

i. Interregionalt/internasjonalt

RFF Agder har samarbeidet med flere andre regioner i forbindelse med fellesutlysninger (se punkt 2f om 15 % potten).

Blant prosjekter som er bevilget i 2014, så er det registrert 9 internasjonale samarbeidspartnere fordelt på fire prosjekter. 20 % av bevilgede prosjekter har dermed internasjonale samarbeidspartnere, en nedgang på 5 prosentpoeng i forhold til i 2013. Av de regionale offentlige prosjektene er det kun prosjektet "Modeller for samarbeid mellom offentlig og frivillig sektor" i Arendal kommune som har med seg en internasjonal partner.

Seks prosjekter (30 %) har nasjonale samarbeidspartnere i andre regioner. Av prosjektene hvor offentlig sektor er prosjektansvarlig er det bare to prosjekter som har partnere i andre regioner. Det ene av disse er en bevilgning fra fellesutlysning til Arendal kommune, hvor det var en betingelse for bevilgning at det var partnere i minst to fondsregioner. Det andre er et kvalifiseringsprosjekt hos Vest-Agder fylkeskommune.

ii. Mellom institusjoner/virksomheter/bransjer i regionen

Samtlige bevilgede prosjekter i 2014 har en eller flere samarbeidspartnere i prosjektet. Dette har vært et krav i alle utlysninger i 2014. Prosjektansvarlig skal være lokalisert på Agder, men samarbeidspartnerne kan være lokalisert i andre fondsregioner eller internasjonalt. De fleste av prosjektene som ble bevilget i 2014 innebærer samarbeid internt i regionen.

e. Ny virksomhet/innovasjon

Quickflange har gjennom prosjektet "Subsea application of the Quickflange cold flanging technology" innført ett nytt forretningsområde i eksisterende bedrift, to ferdigstilte nye/forbedrede produkter, samt fire nye teknologier/prosesser/tjenester i eget foretak.

f. Oppsummering i forhold til hovedmål

Hovedmålene for de regionale forskningsfondene er som følger:

- Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling.
- Mobilisere til økt FoU-innsats i regionene.
- Bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene.
- Skape utviklings- og læringsarenaer der regionale erfaringer kan drøftes i relasjon til nasjonal og internasjonal kunnskap og aktiviteter.
- Sørge for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter.

Regionalt forskningsfond Agder er av den oppfatning at fondet er med på å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling, og at det er et viktig bidrag for å utvikle gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionen.

Hovedstrategien til RFF Agder har vært todelt. Selv med de begrensede midler som fondet disponerer, så har man valgt å målrette midler mot store prosjekter innenfor begrensede områder. I 2014 ble en satsing på innovasjon i offentlig sektor og utdanningsforskning prioritert.

I kapittel 1 e) diskuteres noen strategiske prioriteringer og vurderinger. Det nevnes spesielt:

- Årskonferansen for Regionale forskningsfond avholdt i Kristiansand i juni var et viktig arrangement som støtter opp både om delmål 4 og delmål 5.
- Evalueringen av regional kvalifiseringsstøtte som ble gjennomført i 2014 dannet et viktig grunnlag for å vurdere hvorvidt midler til dette formålet var vel anvendte penger. Masterstudentenes evaluering tilsier at regional kvalifiseringsstøtte er en ordning som bør opprettholdes (og muligens styrkes).
- Kompetansebyggingsprosjektene mot SFF/SFI ble bevilget i 2013 har bidratt til utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionen. I 2014 fikk UiA tildelt et SFI, og Teknova er samarbeidspartner i et SFI.

- Brukermedvirkning er et krav i RFF Agder, og benyttes for å få fram gode og relevante samarbeidsprosjekter.
- I 2014 hadde man utlysning innen utdanningsforskning hvor en tredjedel av søknadsbeløpet skulle gå til en eller flere offentlige partnere i prosjektet. Dette bidrar sannsynligvis til mobilisering av FoU i offentlig sektor.

Vedlegg 1: Program for årskonferansen for Regionale forskningsfond 2014

REGIONALE FORSKNINGSFOND ÅRSKONFERANSE 2014 KRISTIANSAND 4-5 JUNI

Regionalt forskningsfond Agder har gleden av å invitere til årskonferanse for Regionale forskningsfond i Kristiansand.

Gjennom foredrag og utflukter ønsker vi å sette søkelys på forskningens betydning for innovasjon.

Program dag 1:

- Kl. 10.30 Ankomst [Kilden](#) og registrering
- Kl. 11.00 *Velkommen til Agder*
Bjørgulv Sverdrup Lund, fylkesordfører Aust-Agder fylkeskommune
- Kl. 11.15 *Forskning for innovasjon – slik har vi tenkt i Agder*
Knut Brautaset, styreleder Regionalt forskningsfond Agder
- Kl. 11.30 *Finansiering av innovasjonsforskning i Norge*
Anne Kjersti Fahlvik, direktør divisjon for innovasjon, Norges forskningsråd
- Kl. 12.00 *Key success factors for innovative entrepreneurs – does research matter?*
Eythor Jonsson, CEO of Accelerate Business – Research Center affiliated with Copenhagen Business School (tidl. leder av Klak Innovation Centre på Island)
- Kl. 12.30 Spørsmål og svar
- Kl. 12.40 Lunsj

- Kl. 13.40 Kunstnerisk innslag/pause
- Kl. 13:55 *Regionale forskningsfond som nav i regional satsing på Horisont 2020: forventninger og utfordringer*
Geir Bekkevold, fagdirektør, Utenriksdepartementet
- Kl. 14:15 *Regionale forskningsfond – hva har vi lært etter fire år?*
Olav R. Spilling, seniorforsker NIFU / leder av følgeevalueringen for Regionale forskningsfond
- Kl. 14.45-15.15 Åpen post – spørsmål og diskusjon rundt dagens tema.
- Kl 15.30-18.00 Bedriftsbesøk til:
- Alternativ 1: [Glencore Nikkelverk](#)**
Nikkelverket er den eldste og mest tradisjonsrike industribedriften i Kristiansand. Nikkelverket er medlem i [Arena Eyde](#)-nettverket og er en av de mest effektive og teknologisk avanserte raffinerier i verden.
 - Alternativ 2: [Aker Solutions](#)**
Aker Solutions er en global leverandør til olje- og gassindustrien. I Kristiansand produserer bedriften verdensledende boreteknologi. Aker Solutions er en av de største medlemsbedriftene i [NCE NODE](#)-klyngen.
 - Alternativ 3: [Abra Havn](#)**
Dyreparken er en av de mest besøkte turistdestinasjonene i Norge, og Abra Havn er Dyreparkens yngste storsatsing med hensyn til innovative opplevelsestilbud. Dyreparken er medlem i [Arena USUS](#) som jobber målrettet med gjenkjøp og verdien av eksisterende kunder.
- Kl 19.30 Aperitif
- Kl. 20.00 Middag på [Christiansholm Festning](#)

Program dag 2:

- Kl. 09.00 *Velkommen til dag 2*
Terje Damman, fylkesordfører i Vest-Agder
- Kl. 09:10 *Forskning for tjenesteinnovasjon*
Per Egil Pedersen, professor Norges Handelshøyskole og Høgskolen i Buskerud og Vestfold, forskningsleder Senter for tjenesteinnovasjon, NHH
- Kl. 09:40 *Forskning for innovasjon i kommunal sektor*
Trude Andresen, områdedirektør for forskning, innovasjon og digitalisering, Kommunenes Sentralforbund
- Kl. 10:05 *"Skulle ønske jeg hadde" og Innovative anskaffelser - Metoder for å fremme innovasjon*
Katrine Myhre, daglig leder Oslo Medtech
- Kl 10:30 *Forskning – en bærebjelke i regjeringens innovasjonspolitik*
Bjørn Haugstad, statssekretær Kunnskapsdepartementet
- Kl. 10.50 Pause med lett servering
- Kl. 11.15 Prosjektpresentasjoner
- "Slik har vi utnyttet forskning!"*
Centre for Integrated Emergency Management (CIEM)
Jose J. Gonzalez, Universitetet i Agder
- Intelligente kraftmaster i aluminium – ASK4Cluster*
Jon Sandvik, SINTEF Raufoss Manufacturing
- SMS from OSLO VAV - Secure and Monitored Service from Oslo Vann- og Avløpsetaten*
Rita Maria Ugarelli, SINTEF Byggforsk
- RFF Agder som bidragsyter til radikale innovasjoner - et eksempel på studentvurdering av regional kvalifiseringsstøtte*
Cecilie Nygård og Trine Gresaker, Universitetet i Agder

- Kl. 12.30 *Oppsummering – "Forskning og innovasjon i praksis"*
Arne Isaksen, professor Universitetet i Agder
- Kl. 13.00 Avreise fra Kilden med MS Maarten.
Lunsj serveres om bord.
- Kl. 15.00 MS Maarten legger til havn igjen og konferansen er slutt.

REGIONALE FORSKNINGSFOND
AGDER

www.regionaleforskningsfond.no/agder

Regionalt forskningsfond Agder
Ragnvald Blakstadsvei 1, Arendal
Telefon: 37 01 73 00